

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Štev. 172.

V Ljubljani, v torek, 28. julija 1903.

Letnik XXXI.

Na pošti prejemnik:
za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
šetri » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »
V pravništvu prejemnik:
za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
šetri » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »
Ka pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.
—
Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
—
Uredništvo je v Semo-
niških ulicah št. 2, I, 17
—
Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Mažarske aspiracije in bodočnost Avstrije.

Zadnje sredo je govoril v ogrski zbornici grof Apponyi, sedanjí predsednik zbornice. Ni običajno, da posega v politično razpravo zbornični predsednik, zato je govor grofa Apponyi-ja — ki je sicer znan kot izborni govornik — obudil precejšno pozornost. — Iz njegovega dolgega govora ste dve značilni dejstvi konstatovati, prvič, da se izraža za podporo Khuenove vlade, drugič pa, da akceptira nacionalne zahteve Košutove in Barabas-ove stranke glede vojske.

Košutova stranka zahteva glede vojske madjarski poveljni jezik. Ogrski honvedpolki imajo že sedaj vseskozi na zunan in na znotraj mažarski službeni jezik in hrvatski brambovci honvedi pa hrvatski poveljni jezik. Sedaj se gre samo še za to, da skupna armada, katera ima dosedaj vseskozi nemške poveljništvo in nemški uradni jezik, da ta skupna armada, v kolikor je po svojih nabornih okrajih spada pod Ogrsko, da ta dobi tudi mažarsko poveljništvo.

Ta mažarska zahteva ni samo zahteva Košutove stranke, temveč tudi zahteva vladine večine. Razlika je le v tem, da vladina stranka ne smatra sedanjega momenta za ugodnega, da bi se ta zahteva realizovati mogla. Košutova stranka pa hoče to zahtevo izsiliti od merodajnih činiteljev s parlamentarno revolucijo.

Grof Apponyi in večina vladnih poslancev v srcu isto želi kar Barabas, vendar ne smatra sedanjega momenta ugodnim. Za sedaj hočejo samo, da rojeni Madjari častniki služijo na Ogrskem in da polkovne zastave dobijo ogrske znake.

In zakaj vendar Barabas in vsa neodvisna stranka noče odnehati sedaj?

Ker hoče Ogrsko napraviti neodvisno in trpeti k večjemu personalno unijo z Avstrijo. To je cilj ogrske opozicije. Vendar so si svesti, da ta njihova neodvisnost ni tolika časa zagotovljena, dokler imamo skupno armado, katera stoji pod poveljstvom vladarja obeh državnih polovic. Ako razbijejo skupno armado, potem imajo itak od Avstrije popolnoma neodvisno Ogrsko. In tega trenutka ne morejo pričakati mažarski šovinisti. Zakaj? Oni dobro vedo, da je mažarska vlada v Ogrski ustrojena na nebrojnih krivicah nasproti Slovakom in Svabom, Rumunom in Srbom ter Hrvatim. Ti narodi so se pričeli gibati in vzlic vsem brutalnim nasiljem in očitnim sleparijam je pri zadnjih volitvah prodrlo razmeroma znatno število nacionalnih poslancev. Ko bi ogrski narodi se osvobodili saj deloma hunsko-madjarskega podplata, potem bi bilo v Ogrski težje stališče za uspešno mažarsko šovinistiško stremenje.

Sedanjí čas se mažarski šovinistiški opoziciji zdi skrajni trenutek, da si pribori popolno neodvisno mažarsko vojsko.

Veliki dobrotnik Madjarov kralj Fran Josip je na krmilu, ali kdo vé, kaj bode in kako bode z aspiracijami šovinistiških Madjarov, ko zasede prestol njegov določeni naslednik? Ali bode še tista popustljivost na merodajnem mestu nasproti brezprimerni eholosti in grabežljivosti madjarstva? Taka vprašanja si stavijo Madjari. — Zato pa le brž, narodno mažarsko vojaštvo sem, z mažarskimi oficirji, mažarskim poveljništvom in mažarskim duhom.

Sedaj bje ogrska obstrukcija boj proti pridržanim pravicam krone glede razpola-

ganja z vojaštvom. Vse suverene pravice hoče doseči ogrski parlament za sebe, oziroma za mažarski narod, ki je pa v manjšini na Ogrskem.

Ta borba ogrske opozicije je sila važna tudi za tostransko polovico, vzlasti pa še za Slovane.

Razdeljena vojska ima za posledico, da izginejo še zadnji znaki skupnosti. Državni vpliv in njena veljava bi padla za polovico in naša država bi se le še upoštevala kot objekt, ki razpade v dogledni bodočnosti. In mi Slovani v Avstriji, kakor smo že večkrat naglašali, imamo največji interes na eksistenci te države. Narodna bodočnost Cehov in Slovencev je v silni nevarnosti, ako bi država razpadla. Tudi sedaj bijemo eksistenčen boj, toda trdno nado imamo, da izvojimo to borbo z zmago; če bi pa razpadla država, je naša eksistenca zavita v negotovo temno noč...

Borbi Madjarske za lastno vojsko moramo tedaj v lastnem narodnem interesu in v interesu sorodnih Slovanov v Ogrski z vso odločnostjo nasprotovati.

Dosedaj so se za skupno vojsko oglašali v gosposki zbornici naši avstrijski pari. Sosebno grof Schönborn je z veliko odločnostjo in patrijotičnim čuvstvom branil skupno vojsko. Ali ta odločnost se mora prenesti tudi v avstrijsko poslansko zbornico in v avstrijsko javnost. Nevarnost je tu, da merodajni krogi še popuste nenasitljivosti hunskomadjarski, saj smo videli zadnji čas pojave, ki so nas spekli globoko v dušo. Zato pa na plan z odporom!

Nemške stranke v avstrijski zbornici ne bodo nastopile posebno odločno proti mažarstvu, vzlasti one nemškonacionalne ne, ki Avstrije ne smatrajo za svojo edino domovino.

Pred tremi leti nam je prišla v roke veleizdajska nemška brošura „Oesterreichs Zusammenbruch und dessen Wiederaufbau“. Tam so polčzene v sistematično celoto tihe nemško-nacionalne aspiracije. Tam se govori o razkosanju države. Habsburžane postavijo v ti brošuri v Pešto. Ogrski priklopijo Galicijo, drugo Cislitanijo pa razkosajo na različne »Reichslande« Hohenzollerske nemške države. — Nemškonacionalni krogi v Avstriji računajo z razpadom države in žive v trdni nadi, da pri tem razpadu profitira — nemštvo.

Ko Madjari delajo na razpad skupne armade, opravljajo posel madjarske imperialistiške politike v Ogrski, v Cislitvaniji pa posel nemške irendente.

Prepričanega odločnega odpora od nemško-nacionalne strani nasproti Madjarom ni pričakovati. In zakaj tudi? Peščica Madjarov opravlja proti Slovanom v Ogrski popolnoma nemško politiko. Če bi se posrečilo po nemško-nacionalnih namenih priklopiti Cislitvanijo na ta ali oni način Hohenzollerskemu nemškemu kolosu, potem je le še vprašanje časa, kedar bodo Madjari na vrsti, da se njihov državni ustroj napravi za nemško marko. To so veliki cilji, ki ob ugodnih razmerah nikakor niso utopistiški.

Kakor smo rekli, se morajo Slovani v prvi vrsti ustaviti madjarskim nameram. Če se hoče Ogrski dati koncesij, moramo imiglasno zahtevati isto, in če treba, tako glasno, da se bo slišalo z vso preciznostjo na merodajna mesta v državi. Mi ne priznavamo v

dvajsetem stoletju vladajočih in robujočih plemen v eni in isti državi. Če hočejo imeti Madjari v vojski svoje predpravice, potem naj pa ne zahtevajo rekrutov od Hrvatov, Slovakov in Rumunov, temveč sami naj dajo moštvo in sami naj ga plačajo.

Za avstrijske Slovane je bilo dualistiško državno ustrojstvo velika škoda. Da ni dualizma, bi bili Slovaki in Čehi en narod po skupni književnosti, Hrvatje in Slovenci pa bi bili že tudi mnogo bližje, kakor smo sedaj.

Nečemo, da pade še ta tanka vez med Avstrijo in Ogrsko. Mi hočemo temveč, da se vezi utrdijo in da se nesrečna dualistiška forma premeni tako, da ne bo materialna škoda po dualizmu ne na eni, ne na drugi strani. Mi hočemo celo, da ob ugodnih razmerah pade dualistiška forma, da se ustanovi enotna država, z različnimi avtonomnimi narodnimi skupinami. To je naš ideal bodočnosti.

Tako ugodno bodočnost pripravljati pa je naloga nas vseh, osobito pa izvoljenih slovenskih narodovih reprezentatov v zbornici.

Kakor že večkrat poprej, priporočamo zopet skupno slovensko postopanje v zbornici, in pa najprej demokratično stremenje po premembi volivne pravice, da pridejo do odločilne veljave v Avstriji narodni poslanci, ne pa katerije nemških veleposestniških petrefakt v zvezi z omizjem nemškonacionalnih profesorjev.

V slovenske kroge v zbornici je prišla neka desorganizacija in pasivnost. Le tega ne! Delati se mora — pa naj si bo realno ali negativno, z obstrukcijo. Ali vedeti se mora kaj se hoče doseči ali preprečiti, za to pa treba gotovega aktualnega programa. — Na stražo tedaj proti velenemskim in imperijalističkim aspiracijam!

† Leon XIII.

Božje službe.

Dunaj. Včeraj predpoludne je bila povodom papeževe smrti slovenska žalovalna služba božja za dunajsko garnizijo. Službo božjo je opravil vojni škof Belopotocki. Udeležili so se vojni minister Pitreich, mestni poveljnik in mnogi visoki vojaški dostojanstveniki.

Išl. V tukajšnji župni cerkvi je bila v nedeljo slovenska služba božja v zaprosenju srečne izvolitve novega papeža. Službe božje so se udeležili cesar in več nadvojvod, oziroma nadvojvodinj, mnogo dam in gospodov iz visoke aristokracije, uradniki, občinski zastop itd.

Oporoka sv. očeta.

V seji kongregacije kardinalov minulo soboto je bila prebrana oporoka sv. očeta Leona XIII., ki se glasi doslovno:

»Ker se bližamo koncu svojega zemeljskega življenja, naznanjamo v tej lastno-ročno pisani oporoki svojo poslednjo voljo.

Pred vsem prosimo v polni ponižnosti Boga, vsedobrega in neskončno usmiljenega, čegar ime bodi hvaljeno, naj Nam odpusti napake Našega življenja in naj sprejme Našo dušo v večno blaženost. To upamo po zašluzenju Jezusa Kristusa, našega Odrešenika, zaupajoč v njegovo presveto Srce, ki je ognjišče gorke ljubezni in izvor blagra za človeštvo. Prosimo tudi sveto Devico Marijo, Mater božjo in našo ljubezni polno mater, kot priprošnjico ter svetnike, ki smo jih v dobi svojega življenja posebno častili kot svoje patrone.

Ko razpolagamo s svojim rodbinskim premoženjem, določamo za dediča Našega

nečaka grofa Ludovika Pecci. Od tega premoženja se odtegnejo one naklonitve, ki smo jih določili. Našemu drugemu nečaku grofu Rihardu povodom njegove poroke, istotako vsa posestva v Carpinetu, ki so v smislu izjave v našem lastnoročnem pismu z dne 8. februarja 1900 last svete stolice. V tej oporoki ničesar ne odredimo v prilog Našemu nečaku Camillu in Našima nečakinja Ani in Mariji ter sinu in hčeram Našega brata Ivana Baptista. Za te smo na primeren način poskrbeli že v življenju povodom njihove poroke.

S tem izjavljamo, da nima noben član Naše rodbine pravice do česar koli, kar ni omenjeno v predležem dokumentu; kajti vse drugo kakoršnokoli premoženje je tekom Našega pontifikata prišlo v Našo posest, vsled česar je neomejena lastnina svete Stolice in Mi želimo na vsak način, da to tudi ostane.

Natančno izvedbo teh odredb poverujemo kardinalom Rampolla, Mocenni in Cretoni.

Izjavljamo, da je to naša poslednja volja.

Rim, Vatikan dne 8. julija 1900.

Gioacchino Pecci Leon P. P. XIII.

Priprave za konklave

Rim. Do včeraj zvečer je bilo navzočih v Rimu 50 kardinalov.

Rim. Nekateri kardinali so za to, da se intronizacija novega papeža vrši še-le oktobra, ker bi se sicer glavna papeška slavnost morala vršiti vsako leto ob jako neugodnem času, namreč začetkom avgusta.

Rim. Radi del v pripravo prostorov za konklave je kardinal Rampolla zapustil svoje stanovanje in se preselil v palačo, prepuščeno mu kakor višjemu duhovniku cerkve sv. Petra. Na delih za konklave je uslužbenih 310 delavcev.

Izmišljanja in ugibanja.

Rim. Izvenvatiškanski listi pravijo, da se kardinalu Rampolla ni posrežilo pridobiti Francozov Richarda, Perranda in Lecota za Gottija. Richard bo, ako ne bo izvoljen papežem Rampolla, za 75 let starega Di Pietra.

Dunaj. »Neue Freie Presse« pravi, da je njenemu poročevalcu povedal nek kardinal (?) da je Rampolla zagotovljeno že 26 glasov in da utegne samo z enim accessom biti izvoljen papežem.

Razna poročila.

Rim. K provizoričnemu počivališču Leona XIII. hodijo vsak dan številne množice. Barjari v cerkvi sv. Petra niso odstranili in ostanejo ondi do slovesnosti kronanja novega papeža. Kardinalni vikar je naznanil, da bo razdelil mej mestne reveže 50.000 lir iz zapuščine sv. očeta.

Rim. Listi poročajo, da sorodniki Leona XIII. ulože ugovor proti oporoki, in pravijo, da se je isto zgodilo tudi ob smrti Pija IX. Tedaj se je neki dosegla izvensodna poravnava. Dedičem je izplačala sveta Stolica 700.000 lir.

Denarne razmere papeževe.

O papeževih denarnih razmerah obsega Kürschnerjev letopis za l. 1903 sledeče podatke: Vsi dohodki v vatikanskem budgetu so proračunjeni približno na 7¼ milijonov lir. S to svoto mora papež poravnati troške za vladanje cerkve, kateri pripada 260 milijonov duš v več nego 1000 škofijah. Dohodki prihajajo največ iz prostovoljnih doneskov katoličanov, ki s svojim Petrovim novičem kažejo, da znajo ceniti izdatke, katere zahteva vladanje cerkve. Za privatno porabo bi papežu odločenih 500.000 lir, ostanek 6¼ milijonov se porabi za različne kongregacije, galerije, muzeje, podpiranje ubožnih škofij, za šole in miloščino. Postavka za privatno porabo odgovorja nekako civilni listi svetnih vladarjev. Toda v tej vsoti so obsežni nadaljni izdatki, katere mora papež pokriti osebno, n. pr. za darila raznim vladarjem i. dr. Dalje se morajo iz te svote poravnati troški za insignije onih redov, katere papež izjemoma določuje sam. Omenjeni znesek mora papežu tudi služiti

v nakup umetnin in za miloščine, katere pa-
pež vedno bogato deli, zlasti o priliki svo-
jega godu, o božiču in veliki noči, kakor
tudi ob večjih nesreдах. Papež more od
vsote 500.000 lir le zato toliko darovati v
prid ubožcem in v podporo umetnosti in
znanosti, ker živi sam skrajno priprosto. Za
njegove osebne potrebe tekom enega
dne se ne sme izdati več nego 5 lir! Tako
omenjeni letopis.

V prvih letih Leonovega papeževanja
je bil večji del vatikanskega premoženja
naložen v raznih rimskih stavbinih pod-
jetjih. Vseled krize v letih 1885—1890 je to
premoženje zadela prav občutna izguba. Na
drugi strani pa je Leon XIII. za verske cer-
kvene interese izdal toliko, kolikor mu je
bilo mogoče. Ustanovil in dotiral je „colle-
gium Leoninianum“ v Rimu in katoliški
kolegij v Anagni. Mnogo denarja je bilo
treba izdati za prenovljenje San Giovanni v
Lateranu. Veliko je stala tudi ustanovitev
katoliških zavodov v Indiji in Egiptu. Isto-
tako je Leonov trud za zedinjenje krščan-
skih cerkva zlasti v orientu povzročil kakor
znatne stroške. Petrov novič pa je zadnje
čase donášal vedno manj. Sprava z republi-
kanske vladno obliko ni ugajala legitimis-
tom, med katerimi se nahajajo najbogatejše
aristokratske rodovine, in tako so izostali
doneski, na katere je bilo poprej mogoče
računati. Romanja k raznim jubilejem, ka-
tere je slavil Leon XIII, niso mogla zama-
šiti te vedno večje vrzeli, kajti tudi iz
Avstrije in Španije so dohajali vedno manjši
darovi. Dandanes ne donáša Petrov novič
več nego 6—7 milijonov frankov na leto,
dočim so finančne potrebe doka večje. Iz
navedenih vzrokov ni mogel Leon XIII.
tekotom svojega pontifikata skoro nič prihraniti,
in le s težavo se mu je posrečilo, da je v
prejšnji stan spravil premoženje, katero je
bil Pij IX. zapustil cerkvi, in katero je med
stavbinsko krizo toliko trpelo. Obresti tega
premoženja in dohodki iz Petrovega nov-
iča komaj zadostujejo, da se pokrijejo iz-
datki. S premoženjem Pija IX. bi bil Leon
XIII. lahko neomejeno razpolagal, toda on
zapušča vse neomejeno cerkvi, oziroma svo-
jemu nasledniku. To premoženje — imeno-
vano patrimonium — upravlja poseben od-
bor kardinalov, kateremu načeluje kardinal
Mocenni, katerega je vsled tega poleg kar-
dinalov Rampolla in Cretoni rajni papež
imenoval za izvršitelja svoje oporoke.

Kako priljubljen je bil Leon XIII. po
celem svetu in koliko simpatij je užival
bosisi pri katoličanih kakor tudi pri drugo-
vercih, to kaže jasno ogromno število raz-
ličnih darov, ki so mu dohajali od
vseh strani. Noben papež, ki je kedaj sedel
na prestolu sv. Petra, se ne more ponašati
s toliko obilico dragocenih darov kakor
Leon XIII.

V naslednjem navajamo zlasti darove
posebne vrednosti kakor so n. pr.: 28 tiar,
okrašenih z dragocenimi kamni; 319 zlatih
križev, posutih z dragimi kamni; 1200
zlatih in srebrnih kelihov; 81 prstanov,
med katerimi se nahaja tudi oni, katerega
je podaril sultan Abdul Wamid in je pose-
bno velike vrednosti; 16 zlatih pastoral, ki
so istotako posute z dragimi kamni; 884
ostenzorij iz zlata in srebra; 7 zlatih in
srebrnih kipov in slednjih še okoli 1000
umetniških predmetov različnih vrst. Pred-
sednik bivše transvalske republike, starček
Krüger, pa mu je daroval zelo dragocen
diamant. Vse te darove je rajni papež shra-
nil, da bodo po njegovi smrti tvorili po-
seben muzej, ki bo nosil nje-
govo ime.

Leon XIII. in številka 3.

Številka 3 ima posebno vlogo v življe-
nju papeža Leona XIII. Ako gledamo na
dolgo življenje, vidimo, da je tretji med pa-
peži sploh. Rodil se je v tretjem mesecu,
namreč meseca marčija, bil je imenovan
kardinalom leta 1853 in papežem je bil iz-
voljen 13 dan po smrti Pija IX. in 1. 1903
je vstopil v 93 leto svoje starosti. Leon je
bil ud tretjega reda in je imel 3 zdravnike.

Plača dr. Laponijeva.

Dr. Laponi ni le zdravnik, ampak
tudi osebni svetovalec papežev. Kot zdrav-
nika ga poprašujejo zelo pogostokrat častni-
karji, prelatje in diplomatje. Čas, ki mu
ostaja, obrača na studije in na to, da odgo-
varja na razna vprašanja. Mesečna njegova
plača je taka, kakor jo je dobival pred 100
in 100 leti vsak papežev zdravnik, namreč
450 lir. Vkljub temu zelo povprašujejo za to
mesto zdravniki, ako je prazno.

Novi državni finančni minister.

Naslednikom Kallayevim je torej ime-
novan bivši poslanik v Atenah baron Stefan
Burian pl. Rajecz in bo jutri v Ištu
položil prisego v cesarjeve roke. Imenovanje
se je izvršilo mnogo hitreje nego se je iz-
pčetka mislilo in tako se bo novi mož lahko
že predstavljal v prihodnjem delegacijskem
zasedanju ter razvil svoj finančni in uprave v
Bosni in Hercegovini tihočasi ekspezej. Za
Burianovo imenovanje sta bila po poročilu
dunajskih listov merodajna posebno dva mo-

menta: mož je v prvi vrsti Oger, kar je
nekako conditio sine qua non pri Madjarih,
in Ogrska dobi torej zopet svojega zastop-
nika v skupni vladi; dalje Burian neki dobro
pozna balkanske razmere in je večš južno-
slovanskih jezikov, ker je večinoma služboval
na Balkanu. Hvalili so ga doslej kot zelo
sposobnega uradnika. Vprašanje je seveda,
če se bo takega pokazal tudi kot upravitelj
okupiranih dežel.

Burian izhaja iz plemiške rodbine v šo-
pronjskem komitatu. Rojen je bil 16. jan.
1851, njegovi prvi službi sta bili pri konzul-
atih v Aleksandriji in Bukareštu. Leta 1875
je postal podkonzul ondi, tri leta pozneje je
pa prišel v enaki lastnosti v Beograd, leta
1880 pa v S. fijo. V letih od 1882 do 1886
je kot konzul vodil glavni konzulat v Moskvi.
Od tu je prišel zopet v Sofijo, kjer je postal
kmalu izredni poslanik in pooblaščen minister.
Na tem mestu je vztrajal do novembra
leta 1895, in je med drugim prekrizal znane
Kaulbarjeve načrte. Iz Sofije so ga pozvali
v zunanje ministerstvo, pozneje je šel za
poslanika na virmenberški dvor, v februaru
1897 pa v Atene, kjer je ostal do zad-
njih dni. Dne 5. marca 1900 je postal ogr-
ski baron, dne 13. februarja 1903 pa tajni
svetnik.

Prevrat v Bolgariji?

V Bolgariji se brzkone bližajo podob-
nim dogodkom, kakor so jih pred kratkim
doživeli v Srbiji. Belgrajska »Stampa« je
priobčila vest, da se je knez Ferdinand po
nasvetu vlade moral podati v inozemlje in
da se nikdar več ne povrne v Sofijo. Od-
kritje velike zarote proti knezu je dalo vladi
povod do tega koraka. Tej vesti je seveda
takoj sledil dementi dunajskega zastopnika
bolgarske vlade. Uradno poročilo pravi le,
da je knez res šel v inozemlje, a le na ob-
isk groba svojega očeta. Dejstvo je torej, da
je Koburžan šel in da ni znano, kdaj se
vrne. Enakih dementijev, kakor je omenjeni,
je bilo pred usodnim dnem v Srbiji tudi
polno v srbskem vladnem časopisu, in ven-
dar je bilo res, kar so pisali opozicijski
časopisi. Zarota proti Koburžanu tudi ni več
nova stvar. Ze ob znani Šipka-slavnosti se
je pojavil javen upor častnikov, vsled česar
so bile slavnosti nenadno prekinjene. In
tako se je kazala nejevolja napram knezu in
njegovi vladi že opetovano v častniških
vrstah.

Knez Ferdinand je seveda sam največ
zakrivil, da se nahaja sedaj v tako neljubem
položaju. V njegovi vladi nahajamo celo vr-
sto breznačajnejšev; v vse, kar more zahte-
vati strast najbolj propalih strank, je rade
volje privolil, da si udrži svoje stališče in
more vztrajati na knežjem prestolu. Kar je
knez učinil ob umoru Stambulova — dne
15. julija je bilo od tega dogodka ravno
osem let — je za vedno osramotilo njegovo
ime. Javno sočustvovanje z morilci, prepo-
ved uradništvu in vojaštvu, da se ne smeta
udeležiti pogreba, to je bilo plačilo za za-
sluge, ki si jih je stekel Stambulov za Ko-
buržane. Znano je še, da je Stambulova so-
proga kneza javno obdolžila sokrivde pri
umoru.

Temu je sledila znana barantija z vero
princa Borisa ter nebroj činov, s katerimi si
je Ferdinand sam polagal dinamit pod knežji
prestol, ki prej ali slej mora eksplodirati.

Drugi viri pa trdijo, da so se razmere
v Bolgariji sedaj že toliko ublažile, da knez
ni definitivno odpotoval, pač pa se meni od-
povedati prestolu, ako mu velesile ne dajo
gotovih koncesij glede položaja v Make-
doniji.

Če še povemo, da je sedanja zarota
delo nekaj tako obožavane radik. stranke,
da je v nekaki tesni zvezi z zadnjimi do-
godki v Srbiji in da je sploh vse delo ma-
kedonskega odbora, ki hoče enkrat za vselej
storiti konec ljubkovanju s sultanovo vlado,
postane jasno, da vesti niso neutemeljene.

O Koburžanovi zadevi priobčujejo da-
našnji listi še naslednji dve zanimivosti: Iz
Beograda se poroča, da je položaj v
Bolgariji silno resen in da so
vodje Cankova stranke in makedonskega
gibanja sklenili ka-
korkoli odstraniti kneza Fer-
dinanda. Da bolgarski zastopnik na Du-
naju o tem nič ne ve, je seveda popolno
umljivo, ker so zarotniki pač toliko pametni,
da njega ne bodo prvega obvestili o svojem
načrtu. Obenem z odstranitvijo kneza se
prično obravnave mej Srbijo,
Bolgarijo in Črnogoro glede
skupne akcije v makedonskem
vprašanju.

Tudi iz Bukarešta dohaja poročilo, da
so v Sofiji zaklenili zaroto proti Koburžanu,
v katero so zapleteni častniki makedonske
narodnosti. Knez se ne povrne več v de-
želo. Cankov mu je neki dejal: »Ali se po-
stavite na delo makedonskega gibanja ali pa
se dežela odvrne od vas.«

Novi nemiri v Perziji

so se pojavili pri gradbi ruske ceste v Ta-
brier. Prebivalstvo je nastopilo proti ruskim
inženirjem. Vojaštvo je moralo braniti ruske
inženirje in delavce. Dela so začasno preki-

nili. V Yesdu so bili nemiri proti per-
zijski verski sekci babijem, ki hočejo reformirati mohamedanizem. 90
oseb je bilo ubitih. V Isfahamu so
bili nemiri iz istega vzroka. Govori se, da
je bilo nad 100 oseb ubitih in
ranjenih. Odnosni guverner proti ne-
mirom ne upa storiti odločnih korakov, ker
se boji za svojo osebo. Vojaštvo po odnčnih
mestih je pomnoženo. Tudi v Teheranu je
bil ubit neki babi. Večje število vojakov je
pripravljenih, da s topničarstvom odide v pro-
vincijo.

Iz brzojavk.

Razpored mej obema finanč-
nima ministroma. Radi znanega sla-
dornega vprašanja sta se po poročilu lista
»Zeit« oba finančna ministra Böhm Bawerk
in Lukacs jako sprla in izjavila, da nič več
ne bota mej seboj občevala. — Češki
deželni zbor se snide neki že v sep-
tembru, da se rešijo nekatere nujne zadeve.
— Poziv rezervistov k voja-
škim vajam. Ogrski domobranski mini-
ster je vporočil, naj se za dobo žetve odpu-
sté na dopust rezervisti v največjem obsegu.
— Kriza v Angliji. V Angliji se bli-
žajo v bližnjih dneh parlamentarni in mini-
sterski krizi. Listi poročajo, da se parlament
razpusti gotovo v prihodnji pomladi. —
Volitev senatorja. Pri volitvi se-
natorja v Grenoblu je bil izvoljen ministeri-
elni kandidat Ritet s 705 glasovi, protikan-
didat Jay je dobil 493 glasov. — Japan
se ne pripravlja na vojsko?
»Times« javlja iz Tokia, da so vznemir-
ljiva poročila o pripravah Japana za vojsko
popolno neosnovana. Japonci se sicer zgra-
žajo nad postopanjem Rusije, toda narod in
vlada ohranjata mirno kri. — Sultan je
povabil na obisk v Carigrad grškega kralja.
— Mej Francosko in Turčijo
je razpor. Leta 1899 ste sklenili Angleška
in Francija pogodbo o delitvi Sudana. Tur-
čija te pogodbe ni nikdar pripoznala, in ugo-
varja, ko hoče sedaj Francoska zasesti državo
Bilmo. Turčija grozi, da Francozi v Bilmi
dobe krvav odpor. — Ogrski ob-
strukcionisti spravijo dogodka pri
vojaških vajah v Bileku v parlamentu vraz-
govor. — Ruski car je odboru za slav-
nost na čast carju osvoboditelju daroval 100
topov, 5000 pušk in drugih spominov iz ta-
kratne vojske v vrednosti treh milijonov
frankov. Darovane stvari bodo tvorile muzej.
— Turški minister mornarice
Hassan Paša je umrl. — »Der evan-
gelische Bund« bo zboroval od dne
16. septembra do 1. oktobra v Ulmu. Po-
ročal bo tudi pastor Mahnert iz Maren-
berga.

Cerkveni letopis.

Dve lepi cerkveni slovesnosti.

V kozjanskem okraju obhajajo v krat-
kem času dve lepi cerkveni slovesnosti. Jutri
v sredo obhaja priljubljeni gospod župnik
Martin Kragl pri sv. Miklavžu v Polju
za Sotlo, kjer že čez 33 let župnikuje, svojo
sekundicijo. Ves čas, odkar je župnika usta-
novljena, se ni kaj enakega zgodilo, zato se
farani sedaj tem bolj pripravljajo, da tem
slovesnejše to redko slovesnost obhajajo. Ob-
dini Lastnič in Sedlarjevo imenovali ste ga
častnim občanom, a duhovščina kozjanske
dekanije bode mu tem povodom poklonila
lepo izdelano adresno. — V nedeljo 2. avg.
bo pa v Podčetrtnem nova sv. maša
g. Vinko-ta Zolgar. Že precej časa
niso tam imeli primicije, zato se iste zdaj
zelo veselijo, posebno mladina. Obema: ad
multos annos!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. julija.

Državnozborna dopolnilna voli-
tev na mesto gospoda J. Vencajza. Osrednji volilni odbor katol.
narodne stranke je imel včeraj sejo
in sklenil, da skliče na dan 13. avgusta
ob tri četrtina 3 popoldan v Ljub-
ljano shod volilcev katol. narodne stranke iz
tega volivnega okraja. Osrednji volilni od-
bor hode na tem shodu priporočil kandida-
turo g. dvornega svetnika Šukljeja, ki
se hode obenem volilec s pred-
stavil in razvil svoj program. Vstop
na shod je dovoljen le katol. narod.
volilec, ki se izkažejo z vstopnico. Vstop-
nice so se že razposlale gg. zaupnikom. Gg.
zaupniki, ki bi pomotoma vstopnic ne bili
prejeli, ali katerim bi pošle, naj se obrnejo na
naše uredništvo.

Pozor zaupniki občin sodnih okra-
jev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Viš-
nja gora, Ribnica in Velike Lašče! Za
bližajočo se državnozborna dopolnilno
volitev pazite pravočasno na se-
stavo volivnih imenikov. Kdor
želi poduka za volitve, naj se obrne do na-
šega uredništva.

Pravico vsem! »Edinost« piše, da so
v Trstu po oglih mesta veliki lepaki, izdani
od škofijskega ordinarijata, v katerih se na-
znanjajo obredi in vabijo verniki na žalo-
vanje po pokojnem glavarju cerkve, a slo-
venščino je tržaški škofijski urad na lepakih
popolnoma prezrl. »Slovenec« je glasilo slo-
venskega naroda in mora, ako poročilo »E-
dinosti« odgovarja dejstvu, to neopravičeno
preziranje velikega števila slovenskih ver-
nikov najodločneje obžalovati, ker taka de-
janja nekaterih gospodov v škofijskem ordi-
narijatu tržaškem so le voda na mlin iz-
vestnih agitatorjev mej tržaškimi Slovenci.
Mi odločno zahtevamo, da se napram slo-
venskim vernikom povsod vrši pra-
vičnost.

Sedaj nas je pa dal! »Slov. Nar.«

nikakor ni ugodno, da smo povedali, kako
lepo ogromna večina vplivnega svetovnega
časopisja piše o sv. očetu. »Narod« ve, da
so se mnogi liberalci že toliko emancipirali,
da ne verjamejo več brezpogojno »Sloven.
Narodu«, ampak so pričeli brati tudi —
»Slovenca«. Ti liberalci so se lahko prepri-
čali, kako nizko stoji v tem pogledu njihovo
glasilo. Razume se, da nismo mogli citirati
vsakega časopisja, a to lahko povemo, da bara-
barski ton, kakešnega se poslužuje »Slov.
Narod« napram papeštvu, je v časopisju tako
minimalen, da uprav izgine pred sijajno ma-
nifestacijo katoliškega in nekatoliškega časo-
pisja za Leona XIII. Celo dunajska »Frei-
sinnige Zeitung«, katero izdaja žid
Singer se dostojno izraža o papežu. Le
najnižkotnejši od »Los von Rom« propa-
gande plačani lističi so v »Narodovi« družbi.
Včerajšnji »Narod« nam v svoji zadregi pravi,
naj — če smo pošteni — priobčimo še, kar
so o Leonu XIII. napisali Jaurès, Cle-
menceau in Hanotaux. Za »Na-
rod« so torej o papežu in pa-
peštvu merodajni le najza-
grizenejši framazoni! Sodba
teh framazonov naj bi bila mero-
dajna za našo sodbo o papežu!
To si bo treba zapomniti, kje glasilo slo-
venske inteligence išče za svoje izbruhe proti
papežu merodajnih izrekov! Inteligenca, ki
podpira »Narod«, sedaj ve, pri čem je. O
»Narodovi« pisavi zadnjih dni se pa seve še
pomenimo. Bil je bolj neumen, nego »Los
von Rom« listi, iz katerih je prepisoval.

Napad na družbo sv. Cirila in Metoda.

»Edinost« piše: »Slovenski Na-
rod« prinaša vest, da se širi po Trstu go-
vorica, da misli družba sv. Cirila in Metoda
odstopiti tržaški Marijini družbi družbine
šolo in zemljišče pri sv. Jakobu za Marijin
dom. In sicer zastoni, ali pa za prav nizko
ceno. Temu nasproti konstatiramo, da tu v
Trstu take govorice ni bilo in je ni. Ta
»raca« spada med babje kvante, ki se jih
pušča »slovenski Narod« poročati iz Trsta
in po katerih se kažejo v polni luči — res-
nicoljubni njegovi poročevalci. Mi se navadno
niti ne oziramo več na te race, ker smo se
jim že privadili. A da danes ne molčimo,
je vzrok v tem, da je pred nami glavna
skupščina sv. Cirila in Metoda, in je tre-
notek tu, ko je dolžnost vsakomur, da nav-
dušuje za družbo. A vsa podlost gonje »Slo-
venskemu Narodu« poslane vesti se kaže v
dejstvu, da družba ravno sedaj zida peti
razred na deški šoli in je tudi
žerazpisano mesto učitelja.

Cesar je daroval za pogorelce v Pred-
gradu, okraj Črnomelj 5000 K.

Deželni šolski nadzornikom
na Kranjskem je imenovan ravnatelj
tukajšnjega učiteljskega g. Franc Levec.
Deželni šolski nadzornik gospod Peter
Končnik je prideljen štajerskemu dež.
šolskemu svetu.

Nevarno zbolel je č. g. Gross,
mestni kapelan v Kočevju. Priporoča se v
molitev! Nevarno je obolel tudi č. g. Kle-
menc, kaplan v Gorjah.

Železniški minister R. pl. Wittek
si je včeraj popoldne ogledal dela pri že-
lezniškem predoru skozi Karavanke na Hru-
šici pri Jesenicah. V njegovi družbi so bili
šef generalnega štaba pl. Beck, baron
Schwegel ter dr. Schaffer in teh-
nični uradniki žel. ministerstva. Popoldne
se je minister odpeljal v Škofjo Loko, od tod
pa skozi Železnike v Podbrdo na Primorsko,
kjer si je ogledal umetno cesto mej Želez-
niki in Podbrdom.

Nemška šola na Jesenicah. Kranj. deželni šolski svet, v katerem imajo Slovenci večino, je dovolil, da kranjska industrijska družba ustanovi privatno ljudsko šolo na Savi pri Jesenicah. Znamenje razmer! Ta šola bo imela predvsem pomembne namene.

Ob grobu čast gosp. Aleksandra Saviča. Piše se nam: žalostno novico je veliki zvon naznanil dne 24. julija faranom, da je sv. Trojica v Halozah postala vdova. Zatisnil je oči njen dolgoletni dušni pastir jubilanč. g. o. Aleksander Savič, po dolgi mučni bolezni. Preblagi gospod bil je rojen l. 1821 kot kovaški sin v Zerovincu v Slov. Goricah. Šolal se je po tedanjih razmerah v Varaždinu in Zagrebu; l. 1844 pa je stopil v red minoritov, katerih je bil zdaj starosta. Njegovi predstojniki so krepkega in močnega novomašnika poslali v dušno pastirstvo na težavno župnijo sv. Trojice v Halozah l. 1849, kjer je prebil 10 let, potem pa je pastiroval pri sv. Vidu niže Ptuja, v Ptuju. Nekaj časa bil je tudi župnik v Arneis na Spodnjem Avstrijskem. Na sedanji župniji, kjer je tudi zatisnil svoje trudne oči k večnemu počitku, župnikoval je od l. 1871. Redka prikazen, da je ta komaj drugi župnik, kateri bo tukaj počival. — Naj ostane v blagem spominu rajni pri vseh znancih in prijateljih. N. v m. p.!

Perfidnost celjskega mestnega urada. Da je ta urad frankfurtskega mišljenja, je znano, toda da mora to svoje mišljenje tudi v tem izražati, da zvezuje svoje akte, ki jih pošilja slovenskim občinam in slovenskemu mestnemu magistratu ljubljanskemu, s frankfurtskimi trakovi, je že skrajno izzivanje Slovencev. — Čudimo se le, da dopušča to celjsko okrajno glavarstvo! — Pa kaj se hoče v današnjih dneh, ko se vse klanja frankfurtski zastavi in celo na Kranjskem.

— Proslava 25 letnice okupacije Bosne in Hercegovine. Iz Idrije se nam piše: Dne 26. julija so nas zjutraj ob 5 budili iz spanja. Bilo se pa ni treba strašiti, ker so doneli med hišami prijetni glasovi domače godbe, igrajoče Idrijscem budnico. Udeležniki okupacije Bosne in Hercegovine so namreč slavili 25 letnico svoje zmage. Ob 1/8. so imeli v farni cerkvi sv. mašo; bilo jih je čez 40. Družbo so jim delali veterani in višji uradniki, med njimi g. rudniški nadsvetnik Schmid, ki so jih počastili s svojo navzočnostjo. Najprej je bil zanje kratek nagovor. »Troje idej — tako približno jih je nagovoril g. kapelan, tudi doslužen vojak — troje idej giblje in vodi vse naše življenje. Mislim namreč katoliško, domovinsko in narodno idejo. Narodna ideja druži tiste, katere je mati učila istega jezika; ta ideja nas navdušuje, da slavimo moše, zaslužne za napredek in kulturo lastnega naroda, da si prizadevamo vzgojiti novih moči, ki bodo za nami zastavili svoje zmožnosti za lastni rod. Domovinska ideja nas spaja v eno celoto, ki ji pravimo avstrijsko-ogrska monarhija, ta ideja podžiga v nas ljubezen do presvite vladarske hiše, nas navdušuje za čas in blaginjo naše ljubljene Avstrije. Katoliška ideja pa druži med seboj vse države, vse narode ter nas dela edne enega velikega kraljestva, sv. cerkve. Ta ideja se deli v idejo ljubezni in idejo pravičnosti. In prav ti dve ideji sta peljali slavljence pred petindvajsetimi leti v boj. Dasi je bilo več vzrokov, priklopiti Bosno in Hercegovino Avstriji, je bil vendar glavni namen okupacije: dati deželam davno pogrešani mir, urediti notranje razmere in rešiti ondote kristjane turške nasilnosti. Po sklepu zastopnikov in ministrov evropskih velevladi v Berlinu je to nalogo dobila Avstrija. Voda je torej res naše poveljnice in vas ideja ljubezni do tlačnega ljudstva in želja, pomagati jim do pravice, torej ideja pravičnosti. In rešili ste to nalogo častno. Ni šlo mirnim potom, trpljenja, žrtve, krvi je bilo treba, da so se umirili ustaši. Precej vaših tovarišev je obležalo v tuji zemlji. Če se vpraša, kateri polki so se najbolj odlikovali, se vedno imenujejo slovenska imena v prvi vrsti. Ko so se 21. okt. v Livnu delile svetinje, so Kranjci dobili 48. Presviti vladar je priznal vašo staro že priznano hrabrost in izurjenost. In še eden jo je priznal, vojskovodja vseh vojskovodij, vseмогоčni Bog, ki je vašo hrabrost plačal že nekoliko s tem, da vam je dal udakati današnje slavnosti.« — Med opraviлом je pod zvonikom igrala godba, nekaj posebnega je slišati, kako posnema mašne napeve in brez besede budi v srcih čista čustva, kot ga sicer bude pete besede. Med godbine zvoke se je mešalo pokanje topičev, tako da je imelo

vse opravilo, dasi preprosto, na sebi nekaj ganljivega, prirednega. Potem so imeli slovesen obhod po mestu. Popoldan so se sešli na vrtu g. Didiča. Z udeležniki in veteranskim društvom so prišli domači, različni gostje in sploh toliko ljudstva, da so bili vrt, kegljišče in kegljiščna lopa premajhni. Vrstile so se med neprijetno zabavo godbine in pevske točke, vmes pa so še govorili (g. Franc Kos, vdeležnik, načelnik veteranskega društva in zato duša vse slavnosti, potem g. dekan, g. ravnatelj Novak, g. Šabec, g. Druškovič) vpleti marsikako lepo misel. Izprva so mislili udeležniki za petindvajsetletnico iti v Bosno na tiste kraje, kjer so se vojskovali; ker pa bi jim železnica znižala le od dalmatinske strani, ti so pa marširali od severa čez Savo v Bosno, zato so se premislili. Potem so hoteli izbrati Ljubljano, nazadnje so pa rekli, zakaj bi pa naša Idrija ne smela videti enkrat take slavnosti. In videla jo je ter je bila vesela!

— Ogenj. V Kranjski Gori je 21. dne t. m. ob eni po polnoči začelo goreti v sredi vasi pri Čičniku v Šupi. Zapazila sta dva železnična čuvaja, ki sta šla iz službe in sta šla klicati ljudi, da so pogasili. Nevarnost za celo vas je bila silno velika. Nočnega stražnika ni bilo nikjer, šele ko so pogasili, so ga zbudili, da je prikreval na mesto. Kakor kažejo okolščine, je moral kdo nalašč zažgati, ali je pa kak pijanec, kateri tukaj cele noči rogovilijo, ogenj za trozil. Načelnik gasilcev g. Slavec je prišel med prvimi z malo pešico gasilcev. Žalibog, da gasilno društvo peša zaradi neednosti članov in malomarnosti občanov, in vendar je dobro izvežbano gasilno društvo nujno potrebno v Kranjski Gori, ker v slučaju požara je vsa vas uničena brez nagle pomoči. Urediti se mora tudi močna straža in vpeljati strogi policijski red, da ne bo vsa vas trpela zaradi nekaterih nečrednih žganjarjev.

— Na žalostni Gori pri Mokronogu so vrgli te dni staro streho doli. Bil je že skrajn čas, ker ves les je trhljen in gnjil, čudno, da se je vse to še skupaj držalo. Polovico cerkve že nosi novo ostrešje, dal Bog le lepega vremena. Vse delo vodi domačin strokovnjak Jakob Verbajc.

— S tira skočili so sinoči ob 8. uri na državni železnici v Sp. Šški štiri tovorni vozovi. V dveh so bila teleta, v enem prašiči, v enem pa drugo tovarno blago. Dva vozova sta hudo poškodovana in so končne strani vozov popolnoma zdrobljene. Druga nesreča se ni pripetila.

— Nesreča v večki tovarni. Danes po noči je v večki tovarni stroj prijel za roko neko žensko in jo nevarno ranil.

— Defraudacija v cirkusu Zavatta. V Ljubnem na Spod. Štajerskem je 24 let stari blaginjak Lemm poneveril 200 kron in pobežnil.

— Tatvina. Poselniku Ivanu Perčiču v Vrbačah je 23 t. m. neznan tat ukradel veliko, ameriško srebrno žepno uro, vredno 90 kron, potem pozlačeno verižico in medaljono.

— Solski izlet. Gojenci deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu so včeraj pod vodstvom ravnatelja g. R. Dolence in tajnika g. V. Rohrmanna ter strok. učitelja okr. višjega živ. zdrav. g. O. Skaleta priredili izlet v Postojno, Št. Vid in Slap pri Vipavi. Tu si ogledajo vinorejske naprave.

— Glavna skupščina Matice Hrvatske se je vršila predvečeršnjem v Zagrebu. Na občnem zboru se je sklenilo, da se prične na podlagi spremenjenih pravil mirovina bivšemu tajniku g. Kostrenčiču izplačevati od 1. avgusta tega leta. Glede zveze z »Matico Dalmatinsko« in »Slovensko Matico« je odbor predložil, da se na strošek vseh treh »Matic« izda vsako leto ena knjiga, neke vrste almanah, v katerem bi bili priložni od hrvatskih, hrvatsko-dalmatinskih in slovenskih književnikov, člani vseh treh »Matic« pa bi jo dobivali brezplačno. Čestnima članoma sta bila izvoljena hrvatski glasbenik g. Ivan pl. Zajc in mnogoletni odbornik »Matic« g. Guro Deželič.

— Solske vesti. Imenovani so bili: nadučitelj za Mokronog učitelj g. Ludv. Fetichek-Frankheim v Postojni, za definitivni učiteljici in sicer za Tomisej g. d. Darinka Franke v Skocijanu, za Žužemberk pa g. d. Ema Zajec v Gribljah. Na dosedanjih mestih so postali definitivni g. Franc Keržič v Zabnici, g. d. Ana Harbich v St. Rupertu in Ana Vernik v Loškem potoku. Premeščeni so: nadučitelj v Vel. Laščah g. Jos. Paučič na l. mestno deško šolo v Ljubljano, učitelj g. Emil Adamič iz Zagorja v Kamnik, g. Jos. Bezlaž z mestne nem. na II. mestno deško šolo v Ljubljani, gosp. Jos. Gregorin iz Črnuč na Vič, g. Jos. Tscherner iz Gotenice v Spodnji Skrilji, dalje učiteljici g. d. Marija Praprotnik iz Vel. Lašč v Radeče in Pavla Zierer iz Bučke v Krško. Vpokojeni so: nadučitelj gg. Ivan Gantar v Catežu in Fr. Papler v Borovnici ter učitelja gg. Fran Gross v Matenji vasi in Martin Po-

točnik v Sori. Učitelj g. Anton Zupančič na gimnaziji v Novem mestu je postal definitivni. — Dvornazrednica v Mirni peči se razširi v triazrednico in dobi vzgojitelja. — Dovolila se je ustanovitev zasebnega vzgojevališča za zanemareno mladež oo. saleziancem na Rakovniku.

— Vodovod v Šiški. Šišenski občinski zastop se je v zadnji seji načelno izrekel za napravo vodovoda.

— Kranjski rojak v meksikanski službi. Meksikanska vlada je poverila našega rojaka profesorja Jožefa Smerdu z vodstvom novega konzulata v Tratu. Novi konzul, ki je že več let v meksikanski službi, je že odnotal v Evropo.

— Tri osebe utonile v Kolpi. Pri kopanju v Kolpi so v zadnjih dneh utonile tri osebe, in sicer osemletni posestnikov sin Marka Nemanič iz Zlebeja in ena kmetica ter ena 18letna dekle iz obmejne hrvatske vasi Bukovac.

— Obesil se je posestnik Skodlar vulgo Soan iz Dvorjan pri Cerkljah.

— Pogorel je na Vinici hlev posestnika Mateja Stelarja Skode 3000 kron.

Ljubljanske novice.

Provokacije ljubljanskih Nemcev. Piše se nam: Včeraj zvečer so bili v bližini »Mestnega trga« trije slovenski učitelji napadeni od kadeta 27. pešpolka Wallanda, ki je izzivajoče nastopal v družbi razrezanega Wallanda star., in sina trgovca z železnino Nagyja. Kadet je dolgo časa motril učitelje in ko je napadel eden učiteljev pogledal nazaj, mu je arogantni kadet zasolil psovko »Lausbube«, nakar je dobil odgovor: »Pogledati se vendar sme.« To je kadeta tako razardilo, da je skočil k učitelju in mu dal tri kľofute. Pozneje je zgoraj omenjena nemška trojica pred magistratom nahrulila tudi slovenske visokošolce in metala okolu z kontrahacijami. Kadet Walland je vleklo sabljo ven, a jo takoj zopet nazaj potisnil. Kadet je vpil, da morajo vsi z njim nemško govoriti, in kričal tudi na Slovence »Lausbuben«. To se še manjka, da bi se kak kadet vtikal v narodnostne konflikte in posval mirne Slovence z »Lausbube«. Prav nič bi se ne bilo čuditi, ako bi kdo takemu kadetu ob taki priliki krepko navil ušesa in mu posvetil, da se ima vojak dostojno obnašati! Predrzi kadet bo naznanjen na pristojno mesto, kjer, upamo, dobi primeren poduk o dostojnosti.

Dezertir. Josip Trampuš, prostak pri brambovskem pešpolku št. 27 je v nedeljo popoldne dezertiral. Včeraj zvečer pripeljali so ga orožniki nazaj v vojašnico.

Iz bolnice. Josip Križaj, 22 let star, zidar iz Zagorja je včeraj pri delu padel s škarpe ob železnici in se na glavi tako po bil, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Nerodna kolesarica. Na Tržaški cesti je danes popoldne neka kolesarica podrla na tla 7 let staro deklico Ivanko Senegačnik in jo povozila. Deklica je na desnem ušesu poškodovana.

Petdesetletnice gasilskega društva prškega, ki se bo vršila v Pragi dne 14., 15. in 16., namerava se udeležiti, kakor čujemo, tudi prostovoljno gasilno društvo ljubljansko po deputaciji.

Bolniško in podporno društvo pomočnih uradnikov ima zdaj 102 redna člana. Spremenjena pravila je odbor predložil kompetentnej oblasti v potrjenje, katero pa še ni došlo odboru. V jedni zadnjih sej je sklenil in d. l. tudi že napraviti za svoje člane posebne izkaznice, s katerimi se bo istim izkazati tako pri zdravniku, kakor v lekarni v slučaju obolenosti. Vsak član ima ob ozdravljenju dati si od zdravnika napraviti spridevalo o bolezni in nje trajanju. Za to leto je določil odbor kot društveno lekarno Ub. pl. Trnkoc z yia. Društveno premoženje znaša tačas 6900 kron.

Z vilami. Ivan Flore, posestnik v Krtni pri Kamniku, je bil pripeljan v deželno bolnico. V prepiru z nekim posestnikom jo je dobil z vilami po glavi in je bil težko ranjen.

Ženi grozil s sekuro. Marija Virant, posestnik v Crni vasi št. 20, prepirlal se je že večkrat s svojo ženo Nežo Virant in jej je grozil, da je morala pobežniti od hiše in se skriti. Včeraj je zopet doma po hiši razgrajal in razbijal ter se pridulal, da mora vse poklati. Vzel je sekuro in šel nad svojo ženo ter nad svoji pastorki Marijo in Nežo Cerar, pa ženske so mu ušle k sosedu in ker si niso bile življenja sveste, so poslane po policaje v mesto, ki so nevarnega moža aretirali in oddali v zapor.

Izredna cvetica. Na vrtu domačega mestnega vrtnarja g. A. Korsika cvete ravnokar nenavadna cvetica. Imenuje se »Cyananthus Dampieri«. Na Kranjskem jo ima edino g. Korsika, pri katerem sedaj že tretjič cvete!

Odhod vojakov. Danes zjutraj se je tukajšnji batalijon 17. pešpolka odpeljal v Celovec k vojaškim vajam. Na kolodvor ga je spremila godba 27. pešpolka.

Amerikanski cirkus Viktor pride v četrtek s 50 artisti in 20 konji v Ljubljano.

Med včerajšnjo nevihto je padala po nekaterih krajih Dolenjske toča. Tudi v Ljubljani je padlo nekoliko točnih zrnov.

Prešernov spomenik. Ker je prihodnje leto na programu narodnih slavnosti v prvi vrsti odkritje Prešernovega spomenika — če se do tedaj ugodno reši prašanje glede prostora na Marijinem trgu, kar pa je skoro gotova stvar, — zatem še par drugih, bo tskrat stopila tudi »Zveza« slovenskih pevskih društev v akcijo. To bo neki nje prvi nastop.

Telefonskih naročnikov ima zdaj Ljubljana že 160. Pa se je država bala, da jih še 40 ne bo. Zdaj je — trikrat blamirana! Celovec, Maribor in Celje imajo vsi skup komaj toliko abonentov!!

Mahrova trgovska šola nam je zopet poslala s a m o n e m š k o poročilo, dasi je večina njenih gojencev slovenska. Učiteljskih moči je bilo v preteklem šolskem letu 16. Tudi gremijalna šola, v kateri so bili skoro sami Slovenci, je bila popolnoma nemška. V gremijalni in v privatni trgovski šoli je bilo koncem leta 215 gojencev, od katerih je bilo celo po Mahrovih statistiki 134 Slovencev, 24 Hrvatov, 17 Srbov, Lahov 39, Čeh 1, Francoz 1, Rumun 1 in samo 37 Nemcev. Prihodnje šolsko leto se prične 1. okt. in konča 21. julija.

Stavišča na prodaj. Mestna občina ljubljanska prodaja svoja ob Dolenjski cesti poleg drž. kolodvora pod Rakovnikom ležeča stavišča. Pojasnila je dobiti in pogoje izvedeti pri mestnem gospodarskem uradu v Ljubljani ob uradnih urah.

Čevljarski mojster Galin aretiran. Včeraj popoldne je bil aretovan čevljarski mojster Simon Galin, stanujoč v Križevniških ulicah št. 2 zaradi hudodelstva in goljufije. On je namreč v začetku t. m. opeharil svojo ženo Terezijo Galin za 2200 K. Pripravil jo je do tega, da je šla z njim v »Kmetko posojilnico« in tukaj podpisala hranilnično knjižico, na katero je imela naloženo zgoraj omenjeno svoto, na kar jej je on dejal, da bode on zanj dvignil 600 K, katere potrebuje za ureditev dijaškega stanovanja, in da naj le gre v gostilno »pri Figovcu« in ga počaka. Galin je na to dvignil ves denar in ga pridržal. Danes je nameraval s svojo ljubo Konstancijo Premk jo popihati v Ameriko. Ker pa je žena, s katero ne živi skupaj, to zvedela, ga je dala aretovati.

Dogodki na Hrvatskem.

Nezaupnica grofu Bombelesu.

Izbornici okraja Biškupec poslali so svojemu dosedanjemu zastopniku nezaupnico, ki se glasi:

»Presvietlomu g. grofu M. Bombelesu, velevladslinu i narod. zastupniku 44. izborn. kotara u Vinici.

Pošto do danas niste kao zastupnik našega kotara niti jedne rieči u hrvatskom saboru izustio na obranu narodnih prava, već jedino sudjelovao, kad je po većini hrvatskog sabora dokinuta zadnja slobodoumna pogodnost »porota«, pošto time pokazaste, da ili ne imate odvažnosti narodne pravice braniti ili ne volje za to; toga radi Vam mi potpisani izbornici 44. izborn. kotara sa sjedištem u Biškupecu ovime izrazujemo naše nepovjerenje, ter Vas pozivljemo, da mandat za 44. izbor. kotar izvolite položiti, da novim izborom povjerimo mandat čovjeku, koji će znati i htjeti braniti narodna prava u hrvatskom saboru.

Biškupec, 7. srpnja 1903.

Izbornici kotara Biškupečkog.

(Sliedi 111 potpisa.)

* * *

Uradni list zagrebačke vlade javlja umirovljenje predstojnika notranjega oddelka drž. vlade Otona pl. Krajčovića in imenovanje dr. Svetislava Sumanova na njegovo mesto.

Dogodki v Srbiji.

Te dni se je kralj Peter izrazil o hrvatskem vprašanju: »Uverjen sem, da bi morali Srbi v trejtednici ob vsakem vprašanju iti v spor s Hrvati, a Hrvatje bi morali spoštovati Srbe ter jim priznavati pravice in privilegije, katere so tem poslednjim zajamčili avstrijski cesarji in ogrski kralji, ki so nosili naslov kraljev hrvatsko-slavonsko-dalmatinskih. To velja tudi za srbski cerkveni zbor.

Kralja Petra je te dni obiskala njegova dojlja 84 letna Katarina Tomić iz Bele cerkve pri Veršcu. Kralj jo je takoj spoznal in poljubil na levo lice, kar je tako uplivalo na staro, da je ovila svoje roke okolu kraljevega vratu in poljubovala kraljev obraz. Starka je kralju pripovedovala, kako je Boga prosila, da bi se Peter zopet vrnil

v domovino in zasedel prestol svojega očeta. Pokazala je kralju tudi mal bič, s katerim se je igral kot otrok in katerega hrani kot spomin nanj.

V proslavo 100 letnice srbskega vstanka pod Karagjorgjem bo priredili v Belemgradu l. 1904 deželno razstavo.

Kralj se je vrnil iz Topole v Belgrad. Na poti od kolodvora v konak mu je občinstvo prirejalo navdušene ovacije.

Izpred sodišča.

Mortlec svoje žene oproščen. Dunajski porotniki so soglasno oprostili 43letnega slugo zemelj. kredita. zavoda Franca Kopetzkyja, ki je dne 30. marca t. l. ustrelil svojo ženo, katere zapeljivec, neki mladi dijak, mu je priznal, da sta ga varala. Tudi žena je to priznala, nakar jo je ustrelil.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

S splošno stavko groze delavci v Barceloni, ako do konca tekočega meseca ne bodo izpuščeni aretirani stavkujoči poljski delavci. — Potres so čutili včeraj zjutraj v raznih laških mestih. V Pontremeli je bilo več potresnih sunkov in je nekaj hiš poškodovanih. Sunki so se ponavljali tudi včeraj dopoldne. Več oseb je ranjenih. — Češko razstavo v Pardubicah so svečano otvorili 25. t. m. — Nove zlate poljane so našli v okolici Arkel jezera v Ameriki. — Telefonska kazen v Rusiji je odpravljena po ukazu ruskega carja. — V Transvalu se naseli 20.000 kitajskih delavcev. — Veliko raso so zlegli te dni nemško-nacionalni listi o prestopu 47 vsenemških abiturientov v protestantizem. „Ascher Ztg.“ sedaj izjavlja, da na vsej vesti ni prav nič resnice. — Sestra kraljice Drage 25-letna Gjena Lunjevica bo meseca sept. potovala po Evropi in predavala o dogodkih v Belemgradu. — Z britvijo vrat pre-rezal si je ravnatelj neke hranilnice v Roveretu v Italiji Henrik Chizolla. — Akademije za pratično medicino v izobrazbo mladih zdravnikov namerava ustanoviti pruska vlada v nekaterih nemških mestih. — Umrl je pri Badenu fml. baron Weckbecker. — V dunajsko blaznico so prepeljali Jakoba Reicha, ki je 12. junija t. l. letel na Dunaju za cesarjevim vozom in udaril po vozu s palico. — Velika nesreča na železnici se je zopet prigradila v Glasgovu. Vlak z izletniki je trčil z nekim drugim vlakom. 11 oseb, mej njimi ena cela rodbina je mrtvih. 20 oseb je ranjenih. — Ob mrtvaški postelji svoje matere je ustrelil v Altoni na Nemškem sodnik Baur svojega brata, 74letno služkinjo in sebe. Sodniku Bauru je žalost zmedla pamet. — Ustrelil se je v Berlinu 29 let stari inženir Fontane iz Gradca.

O groznih posledicah vojaških vaj mej Bilekom in Trebinjem, o katerih smo že poročali, konstatirajo listi, da se razmerno le v najkrvavejših bitkah dogajajo tako velike izgube. Značilno je, da niti zavzetje utrdb Trebinja, ki se je dne 8. septembra 1878 dogodilo po avstrijskih četah, ni zahtevalo toliko človeških žrtev, kolikor so jih dne 20. t. m. zahtevale vojaške vaje pri Trebinju; ob zavzetju te trdnjave je namreč bilo le devet vojakov ubitih in dvanajst ranjenih. Dogodek na teh vojaških vajah v Hercegovini je tako kričeš dokaz o trpinčenju vojakov v avstro-ogrski vojski, da v podkrepljenje tega res ne treba pisati še posebnega komentarja. In tudi ta dogodek je sad onega nemškega duha in značaja, ki

vlada v naši vojski. Vsa naša vojska mora ječati pod pritiskom nemške trdosrčnosti in nemškega »muss sein« načela. V naši vojski ne vlada le nemški poveljni jezik, marveč vlada tudi pravi nemški duh, ki se krasno zrcali v trebinjskem slučaju. Vojaki, katere se je tako mučilo so — Slovaki. Neki rezervist ki se je vdeležil te vaje, pripoveduje, da je ostalo 21 vojakov mrtvih, 9 mož je zblaznelo, 27 je na smrtni bolnihi, v bolnišnici je pa še poleg tega 57 maroderjev. Mnogo vojakov se 24 ur ni zavedlo.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 28. julija. (C. B.) „Fremdenblatt“ poroča, da je potovanje ministrskega predsednika Körberja v Išč pospešila posebno vsled zadnjih viharjev in nalivov provzročena škoda, ki zahteva nujno državno pomoč. Dalje je povod potovanju tudi od strani mnogih deželnih odborov izražena želja, da bi bili kmalu sklicani deželni zbori. Mogoče ministerski predsednik cesarju tudi poroča o stanju sladornega vprašanja mej Avstrijo in Ogrsko.

Dunaj, 28. julija. Ministerski predsednik Körber in finančni minister Böhm Bawerk sta bila danes pri cesarju v Išču. Poročala sta mu o pogajanjih z ogrsko vlado glede sladkorne zadeve. Mej obema vladama so nastala jako ostra nasprotstva. Poskusilo se bo ta nasprotstva poravnati v kronskem svetu, kateremu bi predsedoval cesar.

Reka, 28. julija. Včeraj je bil tu silen vihar. Salonski parnik „Voloska“ na morju mej Opatijo in Reko ni mogel ne naprej ne nazaj. Potniki so bili silno razburjeni. Ker so valovi parnik gnali proti skalam, so nekateri hoteli poskakati v morje. Parnik „Štefanija“ je prišel na pomoč.

Zagreb, 28. julija. Uradni list pri naša komunike, v katerem obljublja postavno rešitev jezikovnega vprašanja pri napisih na železnicah in prosi, naj se sedanje razmere smatrajo le kot provizorij. Iz vsega se vidi strah novega bana pred zopetnimi demonstracijami in poskus, vso zadevo zavleči. Opozicija hoče nekoliko časa počakati, kaj ukrene ban Pejačević; ako pa ne bo v kratkem uredil razmer po zakonu, tedaj pač nihče ne bo mogel preprečiti novih nemirov. V Krapini v zagorskem okraju so kmetje napadli okraj. predstojnika Edvarda Schmidta. Dve stotnji vojakov je odšlo v Krapino. — Radi dinamičnih atentatov je policija zaprla zopet dve osebi in sicer enega odvetniškega solicatorja in enega dijaka. Čuje se, da so bili vsi aretiranci člani nekega dinamičnega kluba. Doslej je aretiranih 9 oseb.

Išč, 28. julija. (C. B.) Sem so došli ministerski predsednik Koerber, vojni minister Pitreich, finančni minister Böhm-Bawerk in novoimenovani skupni fin. minister Burian. Poslednji in pa Koerber sta

bila danes dopoldne pri cesarju v avdienci.

Rim, 28. julija. Rampolla je dalje časa govoril s francoskim poslanikom Nisardom, nakar je poslanik obiskal Serafina Vannutellija. „Italie“ pravi, da bodo vse vlasti brezpogojno priznale sklepe konklava.

Berolin, 28. julija. „Berliner Tagblatt“ poroča iz Rima, da je neki laški minister dejal listovemu rimskemu poročevalcu: Pri prvi volitvi bodo dobili največ glasov Vannutelli, Gotti in Oreglia, potem Di Pietro, Sarto in Capecelatro. Pri drugi volitvi bo že izvoljen novi papež in v nedeljo zjutraj bo svet že vedel, kdo je novi glavar katoliške cerkve. Novi papež bo dal svoj blagoslov ljudstvu iz skrajne loggie cerkve sv. Petra in je Oreglia to že naznanil laški vladi. Italiji bi bil najljubši papež Capecelatro.

New-York, 28. julija. Tukajšnji „Herald“ poroča, da je njegov poročevalec v Rimu govoril z ameriškim kardinalom Gibonsem, ki je dejal, da mora novi papež imeti demokratične nazore. Cerkve mora vzeti v varstvo trpeče delavske sloje in zavzeti stališče v sedanjem gospodarskem boju.

Meteorološko poročilo.

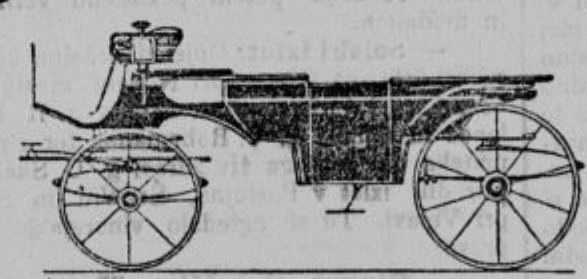
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
25	9. zveč.	735.8	15.5	sr. jvzh.	oblačno	
26	2. popol.	735.2	24.5	sl. jvzh.	del. obl.	13.4

Srednja včerajšnja temperatura 18.3°, normale 19.9°.

POBEGNIL
rujav velik pes,
sliši na ime „Amor“. Izroči se naj pri Josipu Jegliču v Ljubljani.
967 2-2

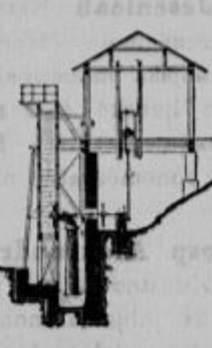
Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Imam večjo zalogo VOZOV
vseh vrst. 973 6-1

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

G. Tönnies
tovarna za stroje
Ljubljana
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.
• Turbine. •
Sesalno plinski motorji
najcenejša gonilna sila, 1 do
3 vinarje za konjsko silo
na uro

905 26-4

Nove suhe gobe,
kakor tudi deželne pridelke, kupi
Anton Kolenc
v Celju.

Priporoča tudi slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga na debelo in drobno. 914 10-6

Zelo lepa prilika

se ponuja kakemu trgovcu, da se naseli v zelo obljudenem kraju na Dolenjskem, ozioroma, da napravi ondi svojo podružnico (filialko). Iz prijaznosti pove več upravnistvo „Slovenca“. 968 3-2

V združ. domu kmetske posojilnice na Dunajski cesti

oddaja se

7 stanovanj
po tri in štiri sobe z vsemi pritliklinami ter

2 prodajalnici
za selilni termin 971 3-1

1. novembra t. l.

Po dogovoru zamorejo se ista še poprej v najem oddati.

Pojasnila v pisarni kmetske posojilnice med uradnimi urami.

Usojam si cenjenemu občinstvu uljudno naznanjati, da sem **24. julija 1903.** moja poslovodja, namreč gospoda

Oroslava in gospo Katarino Bernatovič

odslovil

ter ta dva nista več upravičena katerekoli zneske v mojem imenu in na moj račun iztirjavati in sprejemati.

Velespoštovanjem

J. M. NETSCHEK
c. kr. dvorni dobavitelj